

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 232/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. A. S., B., zastúpenej advokátom JUDr. P. S., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom mestskej časti Bratislava - Karlova Ves v konaní vedenom pod č. SÚ-2009/2343/1202/Zav/KrV, Krajského stavebného úradu v Bratislave v konaní vedenom pod č. A-2009/2578-KOL, konaním Krajského súdu v Bratislave a jeho rozhodnutím č. k. 3 S 82/2010-121 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžp 7/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. A. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2012 doručená sťažnosť JUDr. A. S. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 prvej vety ústavy a práva podľa čl. 20 ods. 3 ústavy postupom mestskej časti Bratislava - Karlova Ves (ďalej len „mestská časť“) v konaní vedenom pod č. SÚ-2009/2343/1202/Zav/KrV, Krajského stavebného úradu v Bratislave (ďalej len „krajský stavebný úrad“) v konaní vedenom pod č. A-2009/2578-KOL, konaním Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) a jeho rozhodnutím č. k. 3 S 82/2010-121 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžp 7/2011.

Predmetom sťažnosťou napadnutých konaní vedených mestskou časťou a krajským stavebným úradom bolo rozhodovanie o návrhu na priznanie postavenia účastníčky sťažovateľke v kolaudačnom konaní vedenom mestskou časťou týkajúcom sa objektu „N.“ v B. V následnom súdnom konaní vedenom krajským súdom a najvyšším súdom sa sťažovateľka domáhala prieskumu zákonnosti rozhodnutí vydaných označenými správnymi orgánmi v správnom súdnictve.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti tvrdí, že žiadny zo správnych orgánov ani všeobecných súdov nezohľadnil základné ľudské práva sťažovateľky zakotvené v ústave a „Charte ľudských práv a základných slobôd“, pričom nesprávnou aplikáciou „Rezolúcie o ochrane jednotlivcov pri vydávaní správnych aktov (77) 31, Princípov dobrej správy zakotvených v článku 40 Charty základných ľudských práv EU č. 2000/C 364/01, ustanovení Správneho poriadku a Stavebného zákona došli príslušné správne orgány a príslušné súdy k chybnému právnemu záveru o nemožnosti uplatnenia práva sťažovateľky stať sa účastníčkou kolaudačného konania a zotrvať ako účastníčka až do skončenia kolaudácie.“.

Sťažovateľka namieta právne posúdenie veci konajúcimi správnymi orgánmi a súdmi, podľa ktorého nemôže „byť účastníčkou konania s poukazom na ust. § 78 ods. 1 stavebného zákona ako aj s poukazom na ust. § 14 Správneho poriadku, pretože nespĺňa podmienky ustanovené uvedeným zákonom. Súdy ďalej skonštatovali, že s poukazom na ust. § 140 stavebného zákona, ktorý uvádza, že ak nie je výslovne ustanovené inak, vzťahujú sú na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní. Stavebný zákon

v § 78 ods. 1 určil okruh účastníkov kolaudačného konania, avšak žalobca nespĺňa ani jednu z podmienok uvedených v tomto ustanovení...

Stavebný úrad namiesto jeho povinnosti dať sťažovateľke vždy príležitosť, aby si mohla svoje práva a záujmy účinne obhajovať v zmysle § 3 ods. 3 Správneho poriadku dospel k jej vylúčeniu z účasti v konaní a jej práva výrazne zúžil, či už v oblasti jej informovanosti, doručovania rozhodnutí, účasti na miestnych zisťovaniach, podávaní podnetov...

Bolo zrejmé, že sťažovatelia, ktorí boli vtom čase budúcimi vlastníkami bytu budú ako jediní predmetný byt č... užívať, pričom riadny a úplný priebeh kolaudačného konania sa priamo dotýkal ich právom chránených záujmov a kolaudačným rozhodnutím mohli byť vo svojich právach a právom chránených záujmoch priamo dotknutí.

Aj vzhľadom k tomu, že sa jednoznačne v kolaudačnom konaní preukázala vada strechy, ktorá mala bezprostredne za následok zatekanie do bytu, ktorý sťažovateľka na základe zmluvy o budúcej zmluve následne po kolaudácii nadobudla, bolo preukázané, že kolaudačným konaním a rozhodnutím môžu byť dotknuté jej práva a právom chránené záujmy spojené najmä s právom na hygienické, bezpečné a zdraviu nezávadné užívanie bytu v kolaudovanej stavbe.“.

Podľa názoru sťažovateľky všeobecné súdy nemôžu odmietnuť poskytnúť súdnu ochranu pred rozhodnutiami a postupmi orgánov verejnej správy, ktoré sa môžu dotknúť základných práv alebo slobôd fyzických alebo právnických osôb a iba ako účastníčka kolaudačného konania mohla mať zabezpečenú „plnú ochranu... práv a právom chránených záujmov, ako napríklad obhliadku predmetného bytu, kde mohla vznášať svoje vecné pripomienky a mohla odhaliť a poukázať na zjavné závady v streche nad bytom, ktoré pretrvávajú dodnes a sú spôsobilé poškodiť zdravie sťažovateľky. Ako sa v správnom konaní preukázalo, sťažovateľka nebola v čase kolaudácie osobne pripustená ani len na obhliadku zdraviu závadného bytu, ktorý mala nepochybne bezprostredne po kolaudácii nadobudnúť do vlastníctva na základe v tom čase platnej a účinnej zmluvy o budúcej zmluve o prevode vlastníctva.“.

Sťažovateľka ďalej spochybňuje výklad relevantných právnych predpisov realizovaný v jej veci správnymi orgánmi a všeobecnými súdmi, podľa ktorého aplikácia

§ 14 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) je v dôsledku použitia zásady „lex generali derogat legi priori“ vylúčená aplikáciou § 78 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“). Sťažovateľka tvrdí, že § 78 stavebného zákona vymedzuje okruh účastníkov kolaudačného konania všeobecne (t. j. že ním je stavebník, vlastník stavby, ak nie je stavebníkom, a vlastník pozemku, na ktorom je stavba postavená), avšak na účel ochrany sťažovateľkou označených základných práv by mala definícia účastníkov konania uvedená v § 14 ods. 1 správneho poriadku slúžiť ako špeciálna právna norma a aj *„z hľadiska konformnosti uplatňovania základných ústavných práv je zrejmé, že definícia v právnej norme „o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté“ je mienená tak špecificky pre osobitné prípady, že žiadna všeobecná norma v akomkoľvek osobitnom právnom predpise nemôže takúto osobu vylúčiť z účasti v správnom konaní...“*

Z hľadiska ochrany práv fyzickej osoby garantovaných Ústavou SR a zákonmi musí mať aplikácia ustanovenia § 14 ods. 1 Správneho poriadku prednosť pred zužujúcim výkladom aplikácie ustanovenia § 78 Stavebného zákona.“ V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na jeden z komentárov k správneho poriadku (Hutt, V. – Nikodým, D.: Nová úprava správneho konania. Bratislava: Obzor 1970), z ktorého má vyplývať, že správny poriadok *«zabezpečuje, aby osobitné predpisy neustanovovali okruh účastníkov konania užšie, než sa vymedzuje v ustanovení § 14 ods. 1 (dikcia „účastníkom konania je aj ten...“)*».

Sťažovateľka zároveň ústavný súd žiada o priznanie finančného zadost'učinenia v sume 500 € z dôvodu *„právnej neistoty, v ktorej sa dlhodobo nachádza“*, ako aj ohrozenia jej zdravia v byte, v ktorom musí dýchať pachy z toaliet iných bytov v bytovom dome.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd svojím rozhodnutím vyslovil porušenie sťažovateľkinho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy *„domáhať sa právnej ochrany na inom orgáne Slovenskej republiky“*, základného práva podľa čl. 40 prvej vety ústavy *„na ochranu zdravia“* a základného práva podľa čl. 20 ods. 3 ústavy *„na ochranu ľudského*

zdravia pri výkone vlastníckeho práva“ v konaní vedenom mestskou časťou pod č. SÚ-2009/2343/1202/Zav/KrV a krajským stavebným úradom pod č. A-2009/2578-KOL. Sťažovateľka súčasne žiada vysloviť porušenie v predchádzajúcej vete označených základných práv a základného práva zaručeného čl. 46 ods. 2 ústavy „*na preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd*“ v konaní vedenom krajským súdom a jeho rozhodnutím č. k. 3 S 82/2010-121 a v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Sžp 7/2011. Vzhľadom na porušenie týchto základných práv sťažovateľka navrhuje zrušiť rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžp 7/2011 zo 16. novembra 2011 a najvyššiemu súdu vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať jej finančné zadost'učinenie v sume 500 €, ktoré mal byť zaviazaný vyplatiť sťažovateľke krajský stavebný úrad do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu a uhradiť jej trovy právneho zastúpenia v sume 323,49 € na účet jej právneho zástupcu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj

návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2.1 K namietanému porušeniu označených základných práv mestskou časťou v konaní vedenom pod č. SÚ-2009/2343/1202/Zav/KrV, krajským stavebným úradom v konaní vedenom pod č. A-2009/2578-KOL a konaním vedeným krajským súdom a jeho rozhodnutím č. k. 3 S 82/2010-121

Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľky v uvedených konaniach, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľka má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľkiných práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže (resp. mohol) domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (mutatis mutandis I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú

primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

V danom prípade postup a rozhodnutie mestskej časti v konaní vedenom pod č. SÚ-2009/2343/1202/Zav/KrV podliehalo revíznej právomoci krajského stavebného úradu. Proti postupu a rozhodnutiu krajského stavebného úradu v konaní vedenom pod č. A-2009/2578-KOL mohla sťažovateľka podať na krajskom súde žalobu proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov podľa § 247 a nasledujúcich zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Rozhodnutie krajského súdu zase podliehalo revíznej právomoci najvyššieho súdu v konaní o podanom odvolaní, v ktorom má najvyšší súd aj kasačnú právomoc. Preskúmanie postupov mestskej časti, krajského stavebného úradu a krajského súdu a ich rozhodnutí by bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy. V súvislosti s namietaným porušením označených základných práv je z ústavného hľadiska podstatné a určujúce preto iba preskúmanie postupu najvyššieho súdu (obdobne III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05), proti rozhodnutiu ktorého nie je príslušný žiaden riadny alebo mimoriadny opravný prostriedok. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti týkajúcej sa postupu mestskej časti, krajského stavebného úradu a krajského súdu v sťažovateľkinej veci odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2.2 K namietanému porušeniu označených základných práv najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžp 7/2011 a jeho rozsudkom zo 16. novembra 2011

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozsudku sp. zn. 2 Sžp/7/2011 zo 16. novembra 2011, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 3 S 82/2010-121 z 11. januára 2011, uviedol, že podľa § 78 ods. 1 stavebného zákona nemôže byť sťažovateľka účastníčkou „kolaudačného konania, nakoľko nie je ani jedným z taxatívne vymenovaných subjektov. Najvyšší súd nemôže súhlasiť ani s tvrdením žalobkyne, že pokiaľ jej právo byť účastníčkou kolaudačného konania nepriznáva stavebný zákon, je potrebné aplikovať ustanovenia § 14 ods. 1 správneho poriadku.

Vzhľadom na skutočnosť, že pojem účastníka konania definuje tak stavebný zákon, ako aj správny poriadok, ktorý je všeobecným predpisom o správnom konaní, je potrebné postupovať podľa interpretačného pravidla, ktoré určí, ktorá právna norma sa má na

konkrétny prípad použiť. V právnej teórii platí vo vzťahu všeobecných a osobitných právnych noriem derogačné pravidlo *lex specialis derogat legi generali* (špeciálny zákon ruší generálny zákon), pričom aplikáciou tohto pravidla v prejednávacom prípade možno dospieť k rovnakému záveru ako dospeli správne orgány oboch stupňov, že na posúdenie účasti žalobkyne v kolaudačnom konaní bolo potrebné postupovať podľa § 78 ods. 1 stavebného zákona, ktorý je v kolaudačnom konaní zákonom špeciálnym vo vzťahu k všeobecnému predpisu o správnom konaní - správnom poriadku.

Bez ohľadu na všeobecne platné pravidlo pri aplikácii právnych noriem, v danom prípade je otázka aplikácie vyššie uvedených právnych predpisov výslovne zodpovedaná v § 140 stavebného zákona, podľa ktorého ak nie je výslovne ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní. Z tohto zákonného ustanovenia je bez pochyb zrejmé, že na konanie vedené podľa stavebného zákona sa použijú pravidlá ustanovené správnym poriadkom len vtedy, ak sám stavebný zákon neupravuje konkrétnu situáciu, resp. právnu otázku, inak. Vzhľadom na to, že stavebný zákon výslovne pomenúva účastníkov kolaudačného konania, je preto v danej veci vylúčená aplikácia ustanovenia § 14 správneho poriadku, v ktorom je všeobecne vymedzený okruh účastníkov správneho konania. Vzhľadom na odlišné špecifiká sú jednotlivé druhy správnych procesov upravené osobitnými právnymi aktmi. Správny poriadok ako všeobecný predpis o správnom konaní má subsidiárne použitie, ak konkrétne konanie v štátnej správe je upravené samostatným právnym aktom, osobitným zákonom. Účastníkmi kolaudačného konania sú stavebník, vlastník stavby, ak nie je stavebníkom a vlastník pozemku, na ktorom je stavba umiestnená. Kolaudačné konanie, o ktoré v prejednávacom prípade ide, je jedným z konaní, ktoré sú upravené stavebným zákonom, predmetom úpravy ktorého je rozsiahla problematika usporiadania územných celkov, povoľovania konkrétnych stavieb a ich kolaudácie, staveného dohľadu, či vyvlastňovania. Vzhľadom na špecifiká jednotlivých konaní upravuje stavebný zákon niektoré inštitúty odlišne od správneho poriadku, ktorý ako všeobecný právny predpis nemôže obsiahnuť problematiku každého osobitného konania v štátnej správe.

Posúdenie, či žalobkyňa je alebo nie je účastníčkou kolaudačného konania, sa nemôže vykonávať podľa subjektívneho kritéria a želania žalobkyne, teda že sa na daný prípad bude aplikovať tá právna norma, podľa ktorej by sa dalo vyvodiť toto právo žalobkyne, pretože žalobkyňa si želá byť účastníčkou konania. Právne posúdenie

oprávnenosti nároku žalobkyne je možné posúdiť len podľa všeobecne platných noriem a všeobecne platných pravidiel v právnom štáte, z ktorých objektívny záver je v tomto prípade jednoznačný (ako už bolo vyššie zdôvodnené). Argumentácia žalobkyne, že jej nesmie byť odmietnutá súdna ochrana, nie je v tomto prípade správna. Ak boli práva žalobkyne ohrozené alebo porušené, zaiste má právo domáhať sa reparácie, avšak za použitia adekvátnych prostriedkov nápravy. Z tvrdení žalobkyne je možné vyvodiť záver, že v danom prípade ide o porušenie práv zo záväzkového vzťahu medzi ňou ako kupujúcou a predávajúcim, keďže predmet kúpy, byt nachádzajúci sa v polyfunkčnom dome, ktorý je predmetom kolaudačného konania č. SU-2009/2343/1202/Zav/KrV, vykazuje vady. Nebolo úlohou súdov v tomto prieskumnom konaní skúmať uvedený skutkový stav, nakoľko to nemá vplyv na posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia, a táto otázka ani nemôže byť predmetom prieskumu. Prvostupňový súd, ako aj súd odvolací, sa zamerali na posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a postupu žalovaného. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, správne orgány postupovali v súlade so zákonom, keď žalobkyňu nepripustili ako účastníčku do kolaudačného konania, nakoľko žalobkyňa nebola ani jedným z taxatívne vymedzených účastníkov kolaudačného konania podľa § 78 ods. 1 stavebného zákona, t. j. nebola ani stavebníkom, ani vlastníkom stavby, ani vlastníkom pozemku, na ktorom je stavba umiestnená. Žalobkyňa chcela postavenie účastníka kolaudačného konania odvodiť od statusu budúcej vlastníčky bytu nachádzajúcom sa v kolaudovanej stavbe. Takéto právo však nie je možné z citovaného ustanovenia zákona odvodiť, a teda ani žalobkyňi priznať. Na okraj je pritom nutné poznamenať, že prijatím takejto argumentácie žalobkyne by mohlo dôjsť k neúmerne veľkému nárastu účastníkov akéhokoľvek správneho konania, pričom takýto postup by bol nielen v rozpore s účelom zákonnej úpravy, ale odporoval by aj účelu a zmyslu jednotlivých druhov konaní v rámci výkonu štátnej správy a v praxi by mohlo dôjsť k ochromeniu, resp. k znefunkčneniu reálnych procesov. Nie je pritom namieste argumentácia žalobkyne, že bývaním v zdravíu závadnom byte je poškodené jej právo na ochranu zdravia, pričom ochrany tohto práva sa mohla s úspechom domáhať jedine v kolaudačnom konaní. Ako už bolo uvedené, kolaudačné konanie ako jeden zo špecializovaných procesov v štátnej správe, má svoj zákonom stanovený účel a vlastné zákonné pravidlá, podľa ktorých žalobkyňa nemôže byť účastníčkou kolaudačného konania. Tým, že žalobkyňi zákon neumožňuje stať sa účastníčkou kolaudačného konania, však ešte neznamená, že jej bolo s konečnou platnosťou znemožnené domáhať sa práva na ochranu zdravia, resp. ochrany

svojich vlastníckych práv, ibaže na ochranu svojich práv musí žalobkyňa zvoliť adekvátne prostriedky (právne inštitúty), ktoré budú mať oporu v zákone...

Z uvedených dôvodov námietky žalobkyne nie sú podľa názoru odvolacieho súdu spôsobilé spochybniť zákonnosť napadnutého rozhodnutie žalovaného. Preto ak krajský súd dospel k právnemu záveru totožnému so záverom správnych orgánov oboch stupňov a rozhodol, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov žalobkyne, tento jeho názor považoval aj odvolací súd, z dôvodov uvedených vyššie, za správny.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalobkyne nevyhovел a rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 S 82/2010-121 zo dňa 11. januára 2011 ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 veta prvá OSP potvrdil.“.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá je v tomto prípade zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. Preto v danej veci ústavný súd rozhodoval len o porušení tých základných práv, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovateľka domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných označených ustanovení, prípadne prameňov medzinárodného práva (napr. Charty základných ľudských práv Európskej únie č. 2000/C 364/01 a podobne), ktoré sťažovateľka uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať len za súčasť jej právnej argumentácie (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07).

2.2.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy najvyšším súdom

Podľa čl. 46 ods.1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto

rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Podstatou sťažovateľkiných námietok vo vzťahu k základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 je jej nesúhlas s právnym výkladom, podľa ktorého je § 78 stavebného zákona špeciálnou právnou úpravou v otázke účastníctva v kolaudačnom konaní a že § 14 správneho poriadku predstavuje všeobecnú právnu úpravu vzťahujúcu sa na túto otázku.

Podľa názoru ústavného súdu však najvyšší súd k tejto námietke sťažovateľky podal v napadnutom rozsudku adekvátnu odpoveď, ktorú podrobne a jednoznačne odôvodnil, pričom ústavný súd ju vyhodnotil ako ústavne udržateľnú. Zásadu *lex specialis derogat legi generali* (t. j. špeciálny zákon ruší generálny zákon) aplikoval najvyšší súd na základe zákonného zmocnenia (§ 140 stavebného zákona) a svoje právne úvahy aj náležite vysvetlil. Najvyšší súd tiež výstižne uzavrel, že v kolaudačnom konaní sa posúdenie účasti sťažovateľky nemôže vykonávať podľa jej subjektívneho želania ani ho nie je možné vyvodzovať z tej právnej normy, ktorá by sa v okolnostiach prípadu sťažovateľke hodila na zdôvodnenie jej vstupu do konania.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnymi názormi štátnych orgánov oprávnených v jej veci konať nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle judikatúry ústavného súdu by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Ústavný súd nezistil existenciu skutočností svedčiacich tomu, že by namietaný rozsudok najvyššieho súdu bolo možné považovať za svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený, resp. za taký, ktorý by popieral zmysel práva na súdnu ochranu, pretože najvyšší súd sa vyrovnal s odvolacími námietkami sťažovateľky, ktoré sú v značnej časti obdobné s tými, ktoré uplatnila aj v sťažnosti na ústavnom súde. Najvyšší súd v posudzovanej veci použil relevantné právne normy a vyložil ich ústavne konformným spôsobom. Obsah namietaného rozsudku nesignalizuje porušenie označeného základného

práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd považuje predmetnú sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľka ani podrobnejšie neargumentovala, čím malo dôjsť rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžp/7/2011 zo 16. novembra 2011 k porušeniu základného práva obsiahnutého v čl. 46 ods. 2 ústavy zaručujúceho právo na prístup k súdu vo veci, o ktorej rozhodoval orgán verejnej správy. Z napadnutého rozsudku a celého konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, totiž vyplýva, že právo sťažovateľky na súdny prieskum rozhodnutí vydaných v správnom konaní bol plne realizovaný a všeobecné súdy zaujali k relevantným otázkam právne odôvodnené stanovisko. Ústavný súd preto aj vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

2.2.2 K namietanému porušeniu základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy a práva podľa čl. 20 ods. 3 ústavy

Podľa čl. 40 prvej vety ústavy každý má právo na ochranu zdravia.

Podľa čl. 20 ods. 3 tretej vety ústavy výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie... nad mieru ustanovenú zákonom.

Sťažovateľka v súvislosti s namietaným porušením označených základných práv vychádza z toho, že nepripustením jej účasti v kolaudačnom konaní bolo porušené jej ústavou zaručené právo na ochranu zdravia, ako aj jej právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 3 ústavy.

V súvislosti s namietaným porušením týchto základných práv ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 40 ústavy a čl. 20 ods. 3 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48

ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. O prípadnom porušení týchto základných práv by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Ústavný súd ani nenachádza vecnú súvislosť medzi sťažovateľkou namietaným konaním vedeným najvyšším súdom a základnými právami sťažovateľky zakotvenými v čl. 40 a čl. 20 ods. 3 ústavy, keďže konajúci súd aplikoval relevantné právne predpisy podľa ich obsahu a vykladal ich v súlade so všeobecnými právnymi princípmi. Pokiaľ boli po kolaudácii a následnom prevode bytu do jej vlastníctva ohrozené, resp. porušené tieto jej práva, zaiste má právo na využitie adekvátnych právnych prostriedkov nápravy. V daných súvislostiach sa javí, že tieto spočívajú predovšetkým v reparácii väd predmetu záväzkového vzťahu založeného medzi sťažovateľkou ako budúcou kupujúcou a vlastníkom stavby ako budúcim predávajúcim zmluvou o budúcej kúpnej zmluve, tak ako to v odôvodnení svojho rozsudku naznačil aj najvyšší súd.

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že pokiaľ rozhodnutím najvyššieho súdu nedošlo v označenom konaní k porušeniu čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, neprichádza už potom do úvahy ani vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 40 a čl. 20 ods. 3 ústavy.

Za daných okolností preto ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vo vzťahu k porušeniu v petite sťažnosti označených základných práv postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžp/7/2011 a jeho rozsudkom zo 16. novembra 2011 dospel k záveru o jej zjavnej neopodstatnenosti, pričom v ostatnej časti (t. j. vo vzťahu k postupu mestskej časti, krajského stavebného úradu a krajského súdu) dospel k záveru o nedostatku právomoci na prerokovanie sťažnosti. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Vzhľadom na uvedené rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2012